

Η ΘΡΑΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

"Σ' αυτό τον τόπο που ζούμε η ιστορικογεωπολιτική άγνοια, μάλλον δε συγχωρείται. Αν αναλογιστούμε, ότι η ζωή, όπως και η φύση, δε χαρίζονται στους αδρανούντες, είναι βέβαιο, πως τα όποια κενά αφήνουμε εμείς, είναι έτοιμοι κάποιοι άλλοι να τα υποσχεθούν..."

Η σημερινή ελληνική Θράκη, η λεγόμενη Δυτική, αποτελούσε κατά την αρχαιότητα, μέρος του μεγάλου χώρου της αρχαίας Θράκης, η οποία εκτεινόταν από το Αιγαίο ως το Δούναβη κι από τον Εύξεινο Πόντο, ως τα εκάστοτε ανατολικά όρια της Μακεδονίας. Η ελληνική αλλά και η ξένη επιστημονική κοινότητα, δέχεται ότι οι Θράκες και οι Έλληνες είχαν την ίδια αρχική κοιτίδα, αλλά εγκαταστάθηκαν σε διαφορετικές περιοχές, με αποτέλεσμα να ακολουθήσουν διαφορετική εξέλιξη στη γλώσσα και στον πολιτισμό. Η συγγένεια και η συνύπαρξη θρακών και Ελλήνων εμφανίζεται σε πολλούς μύθους της ελληνικής μυθολογίας όπως: του Ορφέα, του Διομήδη, των Αργοναυτών, του βασιλιά Λυκούργου. Τα θρακικά φύλα κατέβηκαν απ' το βορρά τον 11^ο

αιώνα π.Χ και ενώθηκαν με τούς προϊστορικούς κατοίκους της Θράκης. Οι Έλληνες εγκαταστάθηκαν στα παράλια του Αιγαίου, του Ελλήσποντου και του Εύξεινου Πόντου τέσσερις αιώνες αργότερα. Κάτοικοι ιονικών πόλεων, της Μ. Ασίας, και των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, ενδεχομένως πιεζόμενοι απ' τους Πέρσες, μετανάστευσαν βορειότερα και ίδρυσαν πολλές και σημαντικές αποικίες. Ξεχώρισαν τα Άβδηρα, η Μαρώνεια, η Μεσημβρία, η Αίνος, το Βυζάντιο, η Απολλωνία, η Αγχίαλος, η" Οδησσός. Αυτοί οι πρώτοι γεωργικοί και εμπορικοί σταθμοί εξελίχτηκαν σταδιακά σε μεγάλες, ισχυρές και πλούσιες πόλεις. Στα χρόνια των Μακεδόνων η διάδοση του ελληνικού πολιτισμού επεκτείνεται στην ενδοχώρα της Θράκης. Απ' αυτή την εποχή οι Θράκες άρχισαν να δίνουν στα παιδιά τους ελληνικά ονόματα, να μιμούνται τις συνήθειες τους, να μιλούν ελληνικά. Στα ρωμαϊκά χρόνια η διάχυση του ελληνικού πολιτισμού γίνεται εντονότερη. Όλες οι επιγραφές απ' το Αιγαίο ως το Δούναβη είναι γραμμένες στην ελληνική. Η γλώσσα, οι θεσμοί, οι λατρείες, τα ήθη και έθιμα των Ελλήνων κυριαρχούν. Η Θράκη γνωρίζει αξιόλογη οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και καθίσταται μια απ' τις ισχυρότερες εστίες ελληνισμού. Οι ανασκαφές στην Πλωτινόπολη έφεραν στο φως ένα δημόσιο κτίριο, πιθανότατα λουτρό του 7^{ου} αιώνα

μ.Χ. Στο ψηφιδωτό δάπεδο ενός δωματίου, εικονίζεται στο κέντρο η Λήδα με τον κύκνο και γύρω της οι δώδεκα άθλοι του Ηρακλή.

Από το δεύτερο μισό του 4

ου

αιώνα μ.Χ. η περιοχή υφίσταται τις συνέπειες των επιδρομών βαρβαρικών λαών, όπως Γότθων, Ούννων, Αβάρων, Σλάβων και Βουλγάρων. Σημειωτέον ότι οι τελευταίοι έφτιαξαν κράτος στη Βόρεια Θράκη, ανάμεσα στο Δούναβη και στον Αίμο και θα ενδημήσουν στην

περιοχή της.

Στους αιώνες που ακολουθούν η Θράκη θα δοκιμαστεί απ' τις λεηλασίες των

Νορμανδών, των Σταυροφόρων

και των Τούρκων. Το 1371 ολόκληρη η Θράκη θα κατακτηθεί απ' τους Οθωμανούς Τούρκους, εξόν απ' την Πόλη.

Στον Αγώνα του '21, οι Έλληνες της Θράκης είχαν ενεργό συμμετοχή κι όχι απλά μια κάποια συμβολή. Πρώτα πρώτα ανέθρεψαν τη φιλική Εταιρεία, που τη γέννησαν οι έμποροι της Οδησσού. Τους πρώτους μήνες της επανάστασης έγιναν εξεγέρσεις στα Λάβαρα, στη Σωζόπολη, στην Αίνο, στη Σάρο, στη Σαμοθράκη. Όλες καταπνίγηκαν απ' τους Τούρκους και τα αντίποινα ήταν σκληρά για τους κατοίκους. Εκτελέσεις, απαγχονισμοί, εξανδραποδισμοί. Απ' το 1885, που η Βουλγαρία πραξικοπηματικά προσάρτησε την Ανατολική Ρωμυλία και ως το 1920, η Θράκη αποτέλεσε πεδίο σκληρών αντιπαραθέσεων τριών κυρίως, πληθυσμιακά ισχυρών εθνοτήτων: Ελλήνων, Τούρκων, και Βουλγάρων. Παράλληλα ήταν όμως και πεδίο διπλωματικών συγκρούσεων των συμφερόντων των Μεγάλων.

Η σημερινή ελληνική Δυτική Θράκη παρέμεινε υπό Οθωμανική κυριαρχία ως τους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-13. Με τον Πρώτο Βαλκανικό Πόλεμο, πέρασε στην κατοχή των Βουλγάρων. Στο Δεύτερο, ο ελληνικός στρατός απελευθέρωσε την Ξάνθη, την Κομοτηνή και την Αλεξανδρούπολη, όμως δυο βδομάδες αργότερα, με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου, η Δυτική Θράκη παραχωρήθηκε στους ηττημένους Βουλγάρους.

Εξαιρέθηκαν οι επαρχίες του Καραγάτς και του Διδυμοτείχου, που παραχωρήθηκαν απ' την Τουρκία στη Βουλγαρία τον Αύγουστο του 1915.

Μπροστά στον τρόπο της βουλγαρικής κατοχής, Έλληνες και Μουσουλμάνοι κήρυξαν τον Αύγουστο του 1913 την Αυτονομία της Δυτικής Θράκης και συνέστησαν προσωρινή κυβέρνηση με έδρα την Κομοτηνή. Ωστόσο, τον Οκτώβρη η βουλγαρική κατοχή ήταν γεγονός. Ακολούθησε πανικός και φυγή των Ελλήνων!

Απ' αυτή τη χρονική περίοδο ο ελληνισμός της Θράκης, θ' αρχίσει να δέχεται συντριπτικά πλήγματα τόσο απ' τους Βουλγάρους στη Δυτική όσο και απ' τους Νεότουρκους στην Ανατολική. Χιλιάδες Έλληνες της Θράκης θα πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς, κυρίως προς τις ελεύθερες ελληνικές περιοχές της Μακεδονίας.

Κι ενώ συνέβαιναν όλα αυτά τα δραματικά γεγονότα στη Θράκη, ταυτόχρονα, ξεσπά ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Η Βουλγαρία και η Τουρκία συντάχτηκαν με τις Κεντρικές Αυτοκρατορίες. Η Ελλάδα ύστερα απ' το Διχασμό Βενιζέλου και Κωνσταντίνου, εισήλθε στον πόλεμο το 1917. Έλαβε μέρος σ' αυτόν με τη μάχη του Σκρα και με τη νικηφόρα βαλκανική επίθεση το Σεπτέμβρη του 1918.

Μετά το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, Γενάρη του 1919, συγκλήθηκε το Συνέδριο της Ειρήνης στο Παρίσι, για τη διευθέτηση των συνόρων. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο πρωθυπουργός της μεγαλύτερης διπλωματικής μάχης που έδωσε ποτέ ο ελληνισμός, ζητά απ' τους Συμμάχους και την Ανατολική και τη Δυτική Θράκη.

Επακολούθησε πολύμηνος διπλωματικός μαραθώνιος, που είχε ως αποτέλεσμα, το Σεπτέμβρη του 1919, να αποφασίσει το Συνέδριο, πως η Δυτική Θράκη ως και το Καραγάτς πρέπει να τεθεί κάτω από Διασυμμαχική Διοίκηση. Η Βουλγαρία με την ανακωχή της Θεσσαλονίκης και τη συνθήκη του Νεϊγύ παραιτούνταν απ' τη Δυτική Θράκη και οι βουλγαρικές πολιτικές και στρατιωτικές αρχές υποχρεούνταν να εκκενώσουν την περιοχή. Έτσι, στις 4 Οκτωβρίου 1919 ελληνική μεραρχία καταλαμβάνει την Ξάνθη και τις επόμενες μέρες τα Συμμαχικά Στρατεύματα υπό το Γάλλο στρατηγό Σαρπύ εισέρχονται στην

υπόλοιπη Δυτική Θράκη. Στη λεπτή θέση του Αντιπρόσωπου της ελληνικής κυβέρνησης στη Διασυμμαχική Διοίκηση τοποθέτησε ο Βενιζέλος το Χαρίσιο Βάμβακα. Το έργο που επιτέλεσε ο Βάμβακας ήταν μεγαλόπνοο και γι' αυτό επιτυχές. Εργάστηκε με διορατικότητα και άφταστη διπλωματία. Απέτρεψε την ιδέα της αυτονομίας, φρόντισε για την παλιννόστηση των χιλιάδων Θρακιωτών που ξεριζώθηκαν απ' τις εστίες τους κατά τη διάρκεια των βουλγαρικών κατοχών, αντιμετώπισε ανθρωπιστικά τους μουσουλμάνους, άνοιξε σχολεία κι εκκλησιές. Θεωρείται πολύ σημαντική η επιτυχία του, να εκλεγεί ένας Έλληνας ως Πρόεδρος του Ανώτατου δεκαπενταμελούς πολυεθνικού Πολιτικού Συμβουλίου της Διασυμμαχικής Θράκης. Λίγους μήνες αργότερα, Απρίλιο του 1920, στην Τελική Συνδιάσκεψη του Σαν Ρέμο, το Συνέδριο όριζε μεταξύ των άλλων, την απόσυρση των Συμμαχικών Δυνάμεων από τη Δυτική Θράκη και την αντικατάσταση τους από ελληνικές.

Στις 14 Μαΐου του 1920 η Στρατιά της Θράκης ξεκινά τις επιχειρήσεις. Η Μεραρχία Σερρών υπό τον υποστράτηγο Επαμεινώνδα Ζυμβρακάκη εισέρχεται στην Κομοτηνή. Η Μεραρχία Ξάνθης υπό τον υποστράτηγο Κωνσταντίνο Μαζαράκη καταλαμβάνει την Αλεξανδρούπολη, και τις επόμενες μέρες τις φέρες, το Σουφλί και το Διδυμότειχο. Η 9

Μεραρχία υπό τον υποστράτηγο Λεοναρδόπουλο μέχρι το απόγευμα της 16

Μαΐου καταλαμβάνει το Καραγάτς και τις παρακείμενες στρατηγικής σημασίας γέφυρες. Ιούνιο και Ιούλιο έγινε προώθηση του στρατού στη Ραιδεστό και στην Αδριανούπολη, και τέθηκε υπό έλεγχο σχεδόν ολόκληρη η Ανατολική Θράκη. Η Κωνσταντινούπολη και τα Στενά χαρακτηρίστηκαν Ουδέτερη Ζώνη υπό τον έλεγχο της Διεθνούς Συμμαχικής Επιτροπής.

Με τη συνθήκη Συνθήκη των Σεβρών ολόκληρη η προαναφερθείσα περιοχή παραχωρήθηκε στην Ελλάδα. Ωστόσο, δυο χρόνια αργότερα, με την τραγωδία της Μικρασιατικής Καταστροφής του '22 και την Ανακωχή των Μουδανιών, η Ελλάδα αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Ανατολική Θράκη.

200.000 περίπου Έλληνες που ζούσαν εκεί, υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τον τόπο τους και να γίνουν πρόσφυγες κυρίως στην Δυτική Θράκη και στη Μακεδονία. Η τελική διευθέτηση του ζητήματος έγινε με τη συνθήκη της Λωζάνης, με την οποία ο ποταμός Έβρος ορίστηκε το σύνορο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Έκτοτε η Δυτική Θράκη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής επικράτειας, αν εξαιρέσουμε την τριπλή κατοχή του 1941- 44.

Η ελληνική Θράκη σήμερα, 89 χρόνια μετά την ενσωμάτωση της στον εθνικό κορμό, έχει κάθε λόγο να βλέπει το μέλλον με αισιοδοξία. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι η πολιτεία απ' το 1990 και μετά έχει επιδείξει ξεχωριστό ενδιαφέρον. Έχουν γίνει μεγάλα και σημαντικά έργα που άλλαξαν άρδην την εικόνα της Θράκης, η οποία ως το πρόσφατο παρελθόν ήταν μια απ' τις πιο παραμελημένες περιοχές της χώρας και της Ευρώπης. Αναφέρω τα πιο σημαντικά: την Εγνατία με τους κάθετους άξονες, την επέκταση του αεροδρομίου και του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης, το φράγμα του Νέστου , το εργοστάσιο φωταερίου της ΔΕΗ στην Κομοτηνή, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, τις Σχολές Αστυφυλάκων, το νοσοκομείο της Αλεξανδρούπολης, τα κατά τόπους αρχαιολογικά και περιβαλλοντικά μουσεία, τα νέα δημόσια καταστήματα και το πιο σημαντικό, ένα άυλο μεγάλο έργο, είναι η προσπάθεια που καταβάλλεται, για μια διαπολιτισμική εκπαίδευση στις μειονότητες. Αυτό σημαίνει, πως δεχόμαστε τον αυτοπροσδιορισμό τους και

παράλληλα προσφέρουμε σ' αυτές μια ραγδαία πολιτισμική παρέμβαση με τη γλώσσα, τις αξίες και τους θεσμούς της ελληνικής πατρίδας, μέσα στην οποία ζουν ως πολίτες, για να μπορούν να είναι ισότιμοι πολίτες και να μην είναι αποκλεισμένοι απ' την κοινωνικοοικονομική ζωή μας.

Ως τοπική κοινωνία, άρχοντες, λαός και κλήρος, έχουμε μερίδιο συνυπευθυνότητας και γι' αυτά που γίναν, αλλά και γι' αυτά που χάθηκαν. Σ' αυτό τον τόπο που ζούμε η ιστορικογεωπολιτική άγνοια, μάλλον δε συγχωρείται. Αν αναλογιστούμε, ότι η ζωή, όπως και η φύση, δε χαρίζονται στους αδρανούντες, είναι βέβαιο, πως τα όποια κενά αφήνουμε εμείς, είναι έτοιμοι κάποιοι άλλοι να τα υποσχεθούν...

Αξίζει να θυμόμαστε τούτο: Στην Κομοτηνή, μέχρι το Νοέμβριο του 1914 είχαν απελαθεί ή εξοριστεί απ' τους Βουλγάρους όλοι οι Έλληνες κάτοικοι της και είχαν απομείνει μόνον δύο ελληνικές οικογένειες, που είχαν αυστριακή υπηκοότητα. Πρώτο μέλημα του Βάμβακα ήταν η επιστροφή και αποκατάσταση όλων των εκδιωχθέντων κατοίκων της Θράκης. Μερόνυχτα ολόκληρα, σιδηροδρομικοί συρμοί κουβαλούσαν οικογένειες που είχαν ξεσπιτωθεί. Και γύρισαν. Και αποκαταστάθηκαν. Κι άρχισε να ξανανθίζει η ελληνική ζωή στις πόλεις και στα χωριά. Κι έτσι οι Έλληνες κατάφεραν και διέσωσαν τη σημερινή ελληνική Θράκη! Την άλλη, την Ανατολική, την έχουν στα τραγούδια τους και στις καρδιές τους!

Βιβλιογραφία

- 1) «Θράκη 2000, 80 χρόνια απ' την ενσωμάτωση της Θράκης» Βουλή των Ελλήνων²⁾ «Θράκη» Κωνσταντίνου Α. Βακαλόπουλου
- 3) «Η προσφορά Θρακών εκπαιδευτικών στα γράμματα και στο έθνος» Μ. Κούκου -Ευαγγελίας Τσιακίρη
- 4) «Νεότερη ιστορία» Βασίλη Κρεμμυδά
- 5) «Θράκη-Βαλκάνια 2000 μ.Χ» Πρακτικά διημερίδος - Ταμείου Θράκης
- 6) «Η ενσωμάτωση της Θράκης» Ιστορικά Ελευθεροτυπίας 11/5/2000
- 7) «Η συμβολή της Θράκης στους απελευθερωτικούς αγώνες του έθνους» Απ. Ευθυμιάδη
- 8) «Τα μνημεία της αρχαίας Θράκης» Άρθρο σε ιστοσελίδα: Αρχαιολόγου Διαμαντή Τριαντάφυλλου
- 9) «Οι αρχαιολόγοι είναι αφοσιωμένοι στο επιστημονικό τους έργο» Εφημερίδα «Ο ΧΡΟΝΟΣ» Άρθρο: Αρχαιολόγου Διαμαντή Τριαντάφυλλου

Νέστορας Κυρούδης Δάσκαλος του 2^{ου} ΔημοτικούΣχολείου Διδυμοτείχου

[Αρχική σελίδα](#)